

ПРОТОКОЛ № 6

засідання наукового гуртка

«Методологія екопсихотерапії в цифрову епоху»

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

від «14» березня 2025 року

Присутні:

керівник гуртка, професор кафедри загальної та соціальної психології

доктор психологічних наук **Батраченко І.Г.**;

аспіранти – **Кваша А., Продан Є., Киселевський О., Зубковський Д.,
Величко Р., Алещенко О.**;

студенти – **Пилипенко К., Гацко М. (староста гуртка), Задорнова В.,
Букреева В., Голубенко А., Оніщенко М., Беляєва М., Головка О.,
Даниленко В., Дерезь В., Рублівська Г., Лук'янова (Лісова) В.**

Всього членів наукового гуртка – 19.

Кількість присутніх – 19.

Порядок денний:

1. Доповідь аспірантки Р. Величко «Імпліцитні фітоконцепції особистості та можливості їх експлікації, корекції та розвитку в екопсихотерапії»
2. Обговорення та відповіді на запитання.

По першому питанню слухали:

Фітоконцепції — це уявлення людини про рослини, їхнє значення та використання у різних сферах життя: харчовій, лікувальній, технічній, соціально-символічній. Вони формуються в дитинстві через досвід сім'ї, народну культуру, прислів'я, казки, а також через особисті зустрічі з природою. Часто вони залишаються **імпліцитними**, тобто неусвідомленими, але суттєво впливають на ставлення людини до природи, харчування, здоров'я і навіть до власної ідентичності. Приклади імпліцитних фітоконцепцій

Імпліцитні фітоконцепції щодо **лободи**. У культурі вона асоціюється з бідністю та виживанням. Для одних — символ голоду й стигми, для інших — знак життєстійкості та адаптивності.

Імпліцитні фітоконцепції щодо **кропиви**. Одночасно «пекуча» і «цілюща» рослина. Вона викликає подвійні асоціації: біль і лікування, небезпека і ресурс.

Імпліцитні фітоконцепції щодо **кульбаби**. Символ простоти і водночас краси «звичайного». У харчовому сенсі — їстівна рослина, в соціально-символічному — знак швидкоплинності та надії.

Такі фітоконцепції відображають **ціннісні орієнтації людини**. Наприклад, якщо студент вважає дикорослі рослини «бур'янами, негідними їжі», він, імовірно, менше відкритий до екологічних практик і природоцентричного мислення. Натомість позитивні асоціації з «простими рослинами» можуть підсилювати стійкість, здатність до адаптації, мінімалізм як життєву стратегію. Завдання екопсихотерапії — **експлікація** (тобто виведення на свідомий рівень) цих імпліцитних уявлень. Це можна робити через:

- асоціативні методики («яка рослина найбільше схожа на тебе зараз?»),
- малюнкові тести («намалюй рослину, яка тобі близька»),
- наративні техніки (розповіді про дитячий досвід контакту з рослинами).

Корекція полягає у зміні негативних установок: наприклад, переосмисленні «бур'яну» як ресурсу. **Розвиток** фітоконцепцій може здійснюватися через участь у практиках садівництва, фітотерапії, збору дикоросів, символічні ритуали на природі. Це дозволяє людині побудувати більш гнучку та позитивну «екологію свого Я». Фітоконцепції допомагають не лише зрозуміти, як людина ставиться до природи, а й відкрити нові ресурси стійкості, творчості й екологічного мислення. Вони інтегрують **харчове, технічне та символічне** значення рослин у єдину систему, що впливає на самоусвідомлення.

Таким чином, робота з імпліцитними фітоконцепціями — це новий перспективний напрям екопсихотерапії, який дозволяє поєднати тілесний, когнітивний і культурний досвід людини для гармонізації її відносин із природою і з самою собою.

Ухвалили:

Прийняти інформацію та обговорити завдання діяльності гуртка.

По другому питанню слухали:

Постановку наступних питань

1. Як виявити імпліцитні фітоконцепції у студентів чи клієнтів?

Відповідь: Через асоціативні опитування, малюнки, символічні вправи («якби ти був рослиною, якою саме?»), а також через аналіз життєвих історій.

2. Чому лобода і досі викликає суперечливі емоції?

Відповідь: Бо вона несе травматичний культурний слід (голодомори, бідність), але водночас є символом виживання і сили. Це приклад подвійної фітоконцепції.

3. Чи відрізняються фітоконцепції у різних поколінь?

Відповідь: Так. Старші покоління частіше асоціюють рослини з виживанням і господарськими практиками, а молодь — із символічним та естетичним виміром.

4. Як можна коригувати негативні установки щодо «бур'янів»?

Відповідь: Через досвід практичного використання (наприклад, приготування страв із дикоросів) та через символічне переосмислення у груповій психотерапевтичній роботі.

5. Чи всі рослини однаково «працюють» у екопсихотерапії?

Відповідь: Ні. Ефективність залежить від культурних асоціацій. Для українського контексту дуб, калина чи м'ята матимуть інший ефект, ніж екзотичні рослини.

6. Як цифрова епоха впливає на фітоконцепції?

Відповідь: Соціальні мережі створюють нові образи рослин (наприклад, «суперфуди» чи «еко-тренди»), що можуть витіснити традиційні знання, але водночас формують інтерес до локальних практик.

7. Яке практичне значення розвитку фітоконцепцій у студентів?

Відповідь: Це підвищує їхню екологічну свідомість, життестійкість, здатність до усвідомленого харчування й саморегуляції, а також формує креативність через нові асоціативні образи.

Ухвалили:

Прийняти до відома зміст доповіді та обговорення. Продовжити наукові розвідки у цьому напрямку як перспективні з наукової та практичної точки зору.

Керівник гуртка _____ І.Г. Батраченко
Староста гуртка _____ М. Гацко